

COMMISSIE VAN TOEZICHT GEVANGENIS MERKSPLAS

JAARVERSLAG OVER 2017

VOORAF

samenstelling en werking CVT

In 2017 bestond de CVT uit :

- magistraat, tevens voorzitter
- geneesheer, tevens ondervoorzitter; zij beëindigde in de loop van het jaar haar mandaat; omdat het ministerie voor 2018 nieuwe commissies zou benoemen met een andere, ruimere opdracht en aan kandidaten nog onvoldoende informatie kon gegeven worden over de omvang van de opdracht, heeft de commissie ervoor gekozen voorlopig geen nieuwe leden aan te trekken, tot er duidelijkheid is.
- 3 advocaten
- 3 docenten hogeschool
- begeleider in het onderwijs (ondertussen gepensioneerd, maar sociaal nog zeer actief)
- ombudsvrouw psychiatrische instelling
- eregriffier
- secretaris.

De maandcommissarissen bezoeken in principe éénmaal per maand de gevangenis. Indien onmiddellijk nodig worden meerdere bezoeken gedaan.

Een wekelijks bezoek zoals voorzien in het Koninklijk Besluit 21.05.1965 is praktisch niet haalbaar, gezien de gevangenis afgelegen is en meerdere leden verderaf wonen (Mol, Geel, Zichem, Aarschot, Diest) en professioneel voltijds actief zijn.

In het verleden werd de praktijk meegedeeld aan de CTR en de laatste jaren ook uitdrukkelijk vermeld in het jaarverslag.

verdere indeling verslag

Het verslag vraagt dit jaar aandacht voor 6 items die de commissie als een hardnekkig probleem ervaart. Het verslag geeft dus niet zoals de vorige jaren een nagenoeg volledig overzicht van wat er het voorbije jaar is gebeurd binnen de gevangenis.

De 6 items zijn

- I infrastructuur
- II telefoontarieven
- III nasleep opstand mei 2016
- IV medische verzorging
- V geïnterneerden
- VI Kafka in de gevangenis : gevoelens van machteloosheid

I INFRASTRUCTUUR

De gevangenis is bijna twee eeuwen oud. Niemand betwist vandaag nog dat een volledige renovatie absoluut nodig is, zowel in het belang van de gedetineerden als van het personeel.

Moderne technologie, onder meer op het vlak van beveiliging, ontbreekt in belangrijke mate.

De lamentabele toestand werkt niet enkel deprimerend voor wie er moet wonen en werken, maar bemoeilijkt ook de werking van de gevangenis als dusdanig.

Een klein voorbeeld : het is de bedoeling dat gevangenen eigen kleding gaan dragen in plaats van het klassieke gevangenisplunje. Het dragen van eigen kleding is naar verluidt belangrijk om gedetineerden zich 'mens' te laten voelen en ook als zodanig gezien te worden door het personeel. Om de maatregel goed te laten lopen, zou op elk paviljoen een wasmachine moeten voorzien worden, maar het elektriciteitsnet is in sommige paviljoenen is zo zwak en onaangepast, dat het technisch niet mogelijk is er een wasmachine op te laten draaien ...

Er is een gefaseerde renovatie aangekondigd.

Om de actuele toestand te illustreren, volgen hieronder foto's. De fotoreportage maakt absoluut geen aanspraak op volledigheid. Ze geeft u enkel een indruk.

De cellen zelf fotograferen lag moeilijk, omdat er te veel persoonlijke gegevens van gedetineerden zouden op staan. De cellen en hun meubilering ogen niet frisser dan de gebouwen zelf.

één van de traphallen tussen de paviljoenen A en Abis

doucheruimtes

In de douches van meerdere paviljoenen is er een weerkerend schimmelprobleem.

De douches worden onderhouden door 'badfatiks'. Dat zijn gedetineerden die tegen betaling instaan voor onder meer de reinheid van de wasruimtes.

Het is de ervaring van de commissie dat de badfatiks vaak op zich prima werk leveren en fier zijn op hun prestaties, maar dat het materiaal waarmee en waarop ze moeten werken, ondermaats is en het eindresultaat ondanks de inspanningen te wensen overlaat.

De badinstallaties ogen oud, versleten en vaak vies.

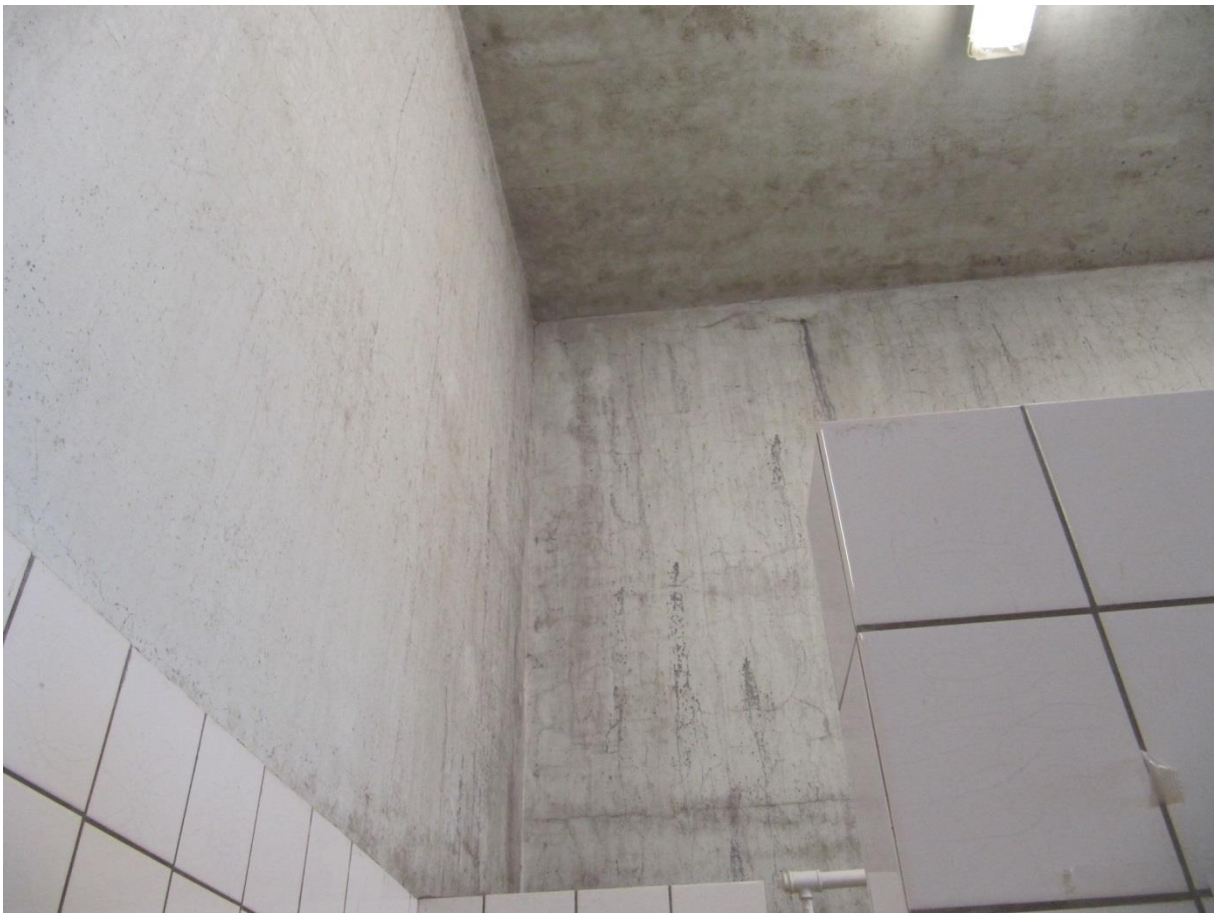
stoel in doucheruimte hospitaal : rot zitvlak

muren douches hospitaal

paviljoen De Haven

Dit is het moderne paviljoen, in gebruik sedert 2009.

raam doucheruimte wordt open gehouden met een koord, plafond/muur vochtprobleem

plafond doucheruimte Haven

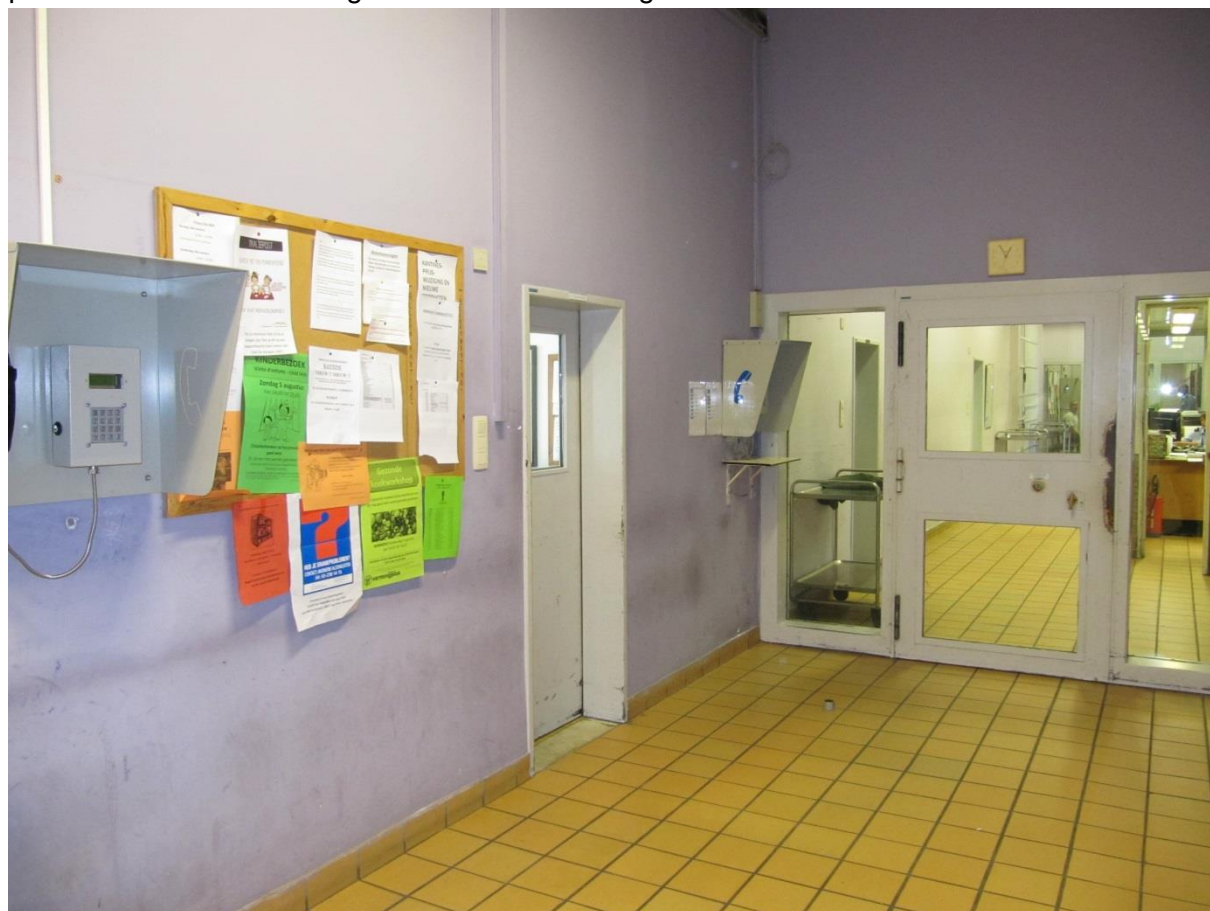

gang gebouw van paviljoenen A en Abis

Bemerk de telefoonfaciliteiten : niet de minste privacy; terwijl gedetineerden telefoneren (bijvoorbeeld met raadsman, met echtgenote, met ouders, ...) wandelen of staan er personeelsleden en medegedetineerden binnen gehooraafstand.

toilet op een cel voor vier personen

Het toilet bevindt zich in feite in de cel zelf, in een hoek. Er was naar verluidt verluchting naar buiten toe (via plafond), maar omdat die stuk is, heeft men een houten plank tegen het plafond bevestigd.

Resultaat : GEEN VERLUCHTING. Er is wel een roostertje onderaan de WC-deur, maar dat roostertje geeft uit op de kamer waarin de vier gedetineerden het grootste gedeelte van de dag verblijven.

Vergelijk met toilet in ruimtes die door niet-gedeteneerden worden gebruikt.

toilet in ruimte die gebruikt wordt door niet-gedetineerden

paviljoen 'hospitaal' : rokerskamer in hoek van slaapzaal; het afzuigsysteem is stuk

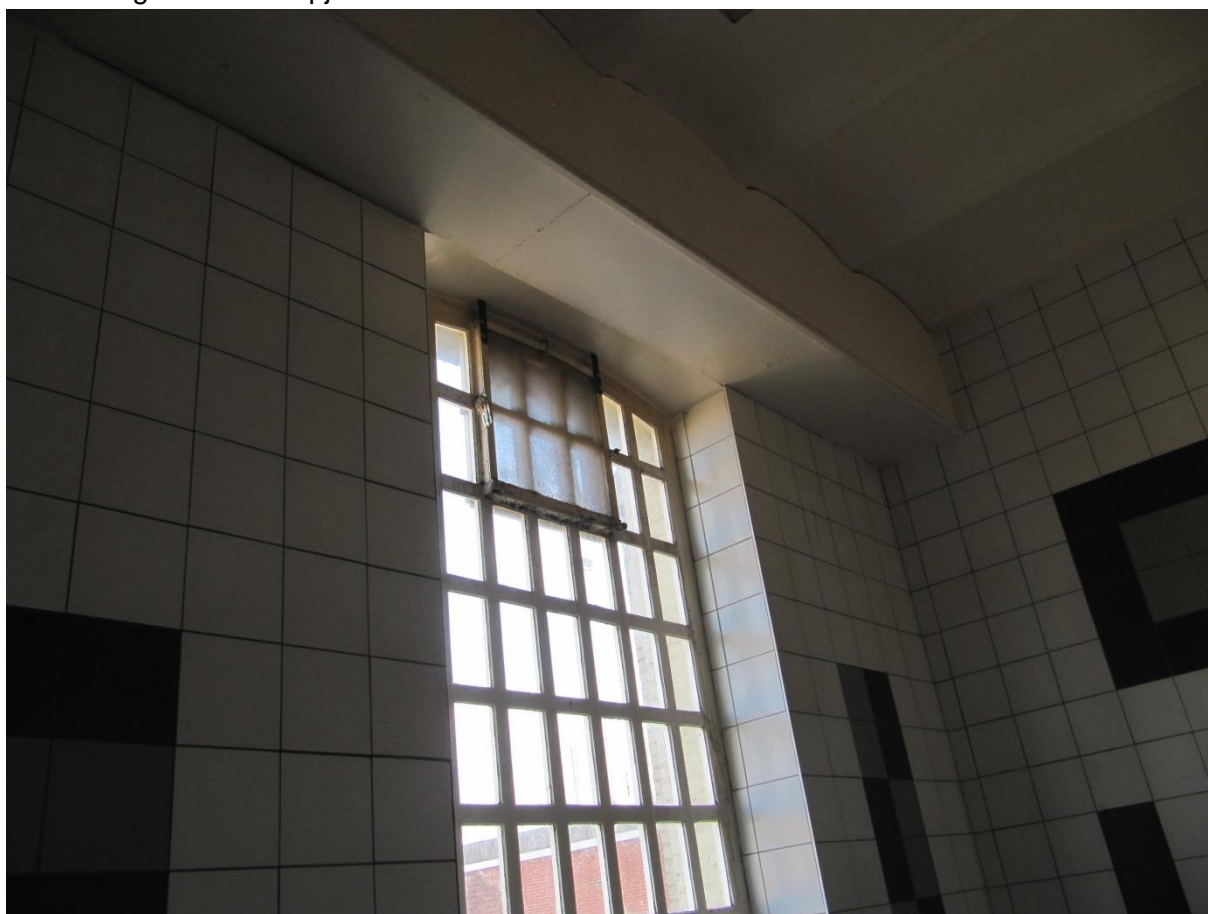
gang in hospitaal : telefoonfaciliteit zonder enige privacy

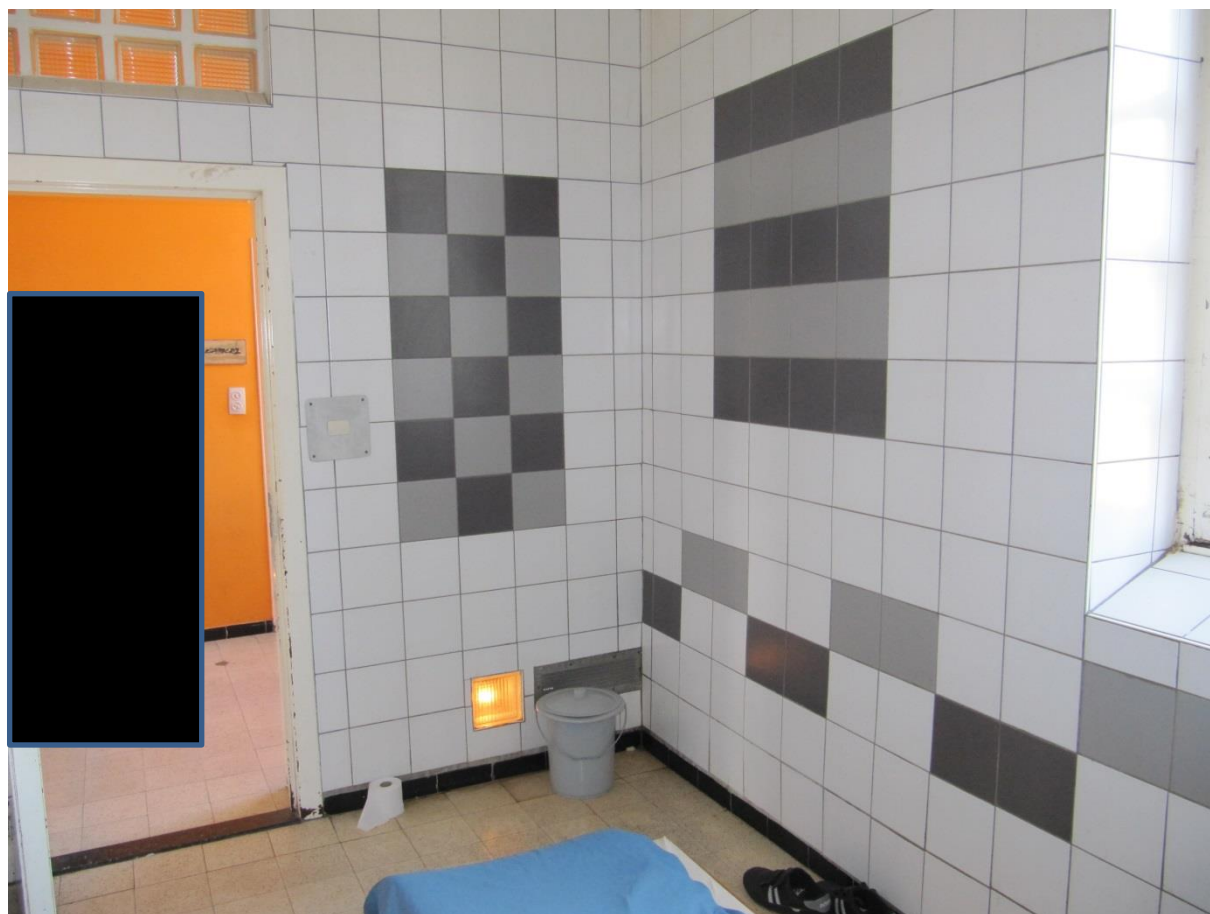
veiligheidscel op 'annex', afdeling voor gedetineerden in crisis

verluchting : klein raampje

toilet : emmer

wandelruimte

oude toiletten buiten gebruik

nieuw toilet op wandeling

zicht op paviljoen B, buiten gebruik na opstand (brand)

zicht op paviljoen F, buiten gebruik na opstand (brand en andere vernielingen)

zicht op toegang bezoekersruimte : nadarhekken en houtpaneel

zicht op achterzijde van voorkant gevangenis

ingang gevangenis : nadarhekken en houten panelen

toilet voor aankomende bezoekers : reeds enige tijd gesloten

II TELEFOONTARIEVEN

Gedetineerden mogen enkel gebruik maken van de telefoontoestellen die de gevangenis ter beschikking stelt.

De prijs voor het telefoonverkeer is bijzonder hoog (zo zag de CVT onder meer de debitering van een rekening voor 'telefoon' tbv 100 euro op één maand, dit voor telefoonverkeer binnen België).

De CVT contacteerde de directie :

'Onze commissie ontving meerdere klachten over hoge telefoonkosten.

Een gedetineerde toonde ons zijn rekeninguittreksel voor de maand oktober, waarop 100 euro telefoniekosten, wat - wetende dat de mogelijkheid om te telefoneren beperkt is en betrokkene enkel naar een nummer in België zou getelefoneerd hebben - toch bijzonder hoog is. In de buitenwereld is dat een veelvoud van het bedrag nodig om onbeperkt te bellen.

Kan u ons meedelen :

- de actuele tarieven*
- welke dienst onderhandelt met providers (indien niet van binnen gevangenis Merksplas, graag de nodige contactgegevens)*
- hoe lang het contract met de provider nog loopt.'*

De directie stuurde de vraag door naar de centrale aankoopdienst, omdat dit een 'nationale materie' is, rappelleerde die dienst, maar een concreet antwoord van die dienst op onze vragen is er pas gekomen nadat de commissie had meegedeeld dat ze over de problematiek de pers zou contacteren.

De toen meegedeelde tarieven vindt u als bijlage bij het verslag. De rest van de gevraagde informatie ontbreekt nog steeds.

Op heden zijn de tarieven nog steeds niet aangepast.

De tarieven zijn zo onredelijk hoog, dat de doorgaans al financieel zwakke gedetineerde niet in staat is om een normaal contact te houden met de buitenwereld. Naar mening van de commissie is dit een onmenselijke behandeling van de gedetineerde.

III NASLEEP OPSTAND MEI 2016

(1)

Het jaarverslag 2016 vermeldde reeds de opstand door de gedetineerden van mei 2016. Een deel van de feiten hebben zich afgespeeld in paviljoen F, dat toen een paviljoen was voor geïnterneerden.

Een deel van de bewoners is nipt aan de dood ontsnapt. Ze zaten vast in hun cel in het brandende gebouw terwijl het personeel op bevel van de directie het gebouw had verlaten.

(2)

Een oud-bewoner van paviljoen F (de kroongetuige) deed bij de commissie van toezicht zijn beklag over

- gebrek aan nazorg voor de getraumatiseerde oud-bewoners van paviljoen F, die niet enkel doodsangsten hebben moeten doorstaan, maar zich bovendien als minderwaardig behandeld voelden omdat zij in het brandende gebouw waren achtergelaten terwijl het personeel in veiligheid werd gebracht;
- het afnemen door de directie van volmachten die hij had ingezameld om via een raadsman klacht met burgerlijke partijstelling in te dienen.

(3)

Een cruciaal element in het verwerkingsproces was voor de geïnterneerden het bekomen van informatie over waarom het in de nacht van de opstand was fout gelopen, waarom zij in hun gesloten cellen achtergelaten waren terwijl het gebouw in brand stond.

De directie heeft op de vraag tot informatie niet willen ingaan, enerzijds omdat dit een probleem zou geven voor de verdere veiligheid binnen de gevangenis (strategisch belangrijke informatie voor het veiligheidsbeleid moet geheim blijven) en uit vrees voor vragen over de eventuele eigen aansprakelijkheid.

Het complete gebrek aan communicatie naar de geïnterneerden heeft er zelfs toe geleid dat het CAW, dat was tussengeroepen om de geïnterneerde te helpen bij de psychologische (en andere) verwerking van de opstand, haar tussenkomst heeft stopgezet.

Bij een onderhoud met de commissie concludeerde het CAW dat de geïnterneerden, die men normaliter bij de hand moet houden om ze effectief te helpen, in de kou zijn blijven staan.

Ondanks tussenkomst van de commissie, is de directie blijven weigeren om de geïnterneerden samen te roepen en hen uit te leggen waarom ze tijdens de brand niet onmiddellijk bevrijd werden.

De nota van de toenmalige directeur die de commissie kon inzien mbt het verloop van de nacht van de opstand, bevat nochtans voor de betrokkene een deel van de antwoorden op hun vragen.

(4)

Over de psychologische nazorg informeerde de directie de commissie mbt de tussenkomst van onder meer dienst Welzijn, Volksgezondheid van Gezin (wvg) van de Vlaamse Gemeenschap en het CAW.

Tijdens een onderhoud met de commissie van toezicht lichtte de directie toe dat PSD zorgde voor hulpverlening via de Vlaamse Gemeenschap en dat de directie zelf weinig zicht heeft op de resultaten ivm verwerking van trauma's en hulpverleningsaspecten; dit wordt trouwens afgeschermd door het beroepsgeheim.

Wat de nazorg als dusdanig betreft, verwijst de directie dus naar de Vlaamse Gemeenschap en voelde ze klaarblijkelijk zelf geen verdere verantwoordelijkheid.

(5)

Door het CAW Slachtofferhulp was voorzien dat de geïnterneerden zouden geholpen worden bij hun zoektocht naar erkenning als slachtoffer en schadeloosstelling.

Omdat hij meende dat er in de praktijk niets van terecht kwam van concrete hulp, stelde een gedetineerde die al jaren met een vertrouwensfunctie verbleef op paviljoen F (de hoger vermelde getuige), een advocaat aan met het oog op een burgerlijke partijstelling.

Hij verzamelde, met hulp van het zorgteam, volmachten in van andere gedupeerden, zodat die zich konden aansluiten bij zijn burgerlijke partijstelling.

Deze volmachten werden onderschept door de directie, die ze overmaakte aan de stafhouder van de advocaten te Turnhout, die ze op zijn beurt doorstuurde naar de stafhouder van de balie Limburg (omdat de – verkeerd gespelde – naam van de advocaat niet gekend was te Turnhout). De stafhouder van de balie Limburg stuurde de volmachten terug naar de directie van gevangenis van Merksplas.

De volmachten werden niet terugbezorgd aan de volmachtgevers. De directie had ze in bewaring genomen.

Op vraag van de commissie of de betrokken volmachtgevers verwittigd werden, antwoordde de directie bevestigend : de personen die een briefje hadden ondertekend ivm een burgerlijke partijstelling waren schriftelijk verwittigd van de onderschepping van de volmacht en er was hen meegedeeld dat zij eventueel via een gesprek verder ingelicht konden worden.

De commissie ondervroeg de ex-bewoners van paviljoen F, voor zover nog vindbaar te Merksplas. **Geen enkele ex-bewoner bevestigde verwittigd te zijn van de onderschepping van de volmacht.** De commissie doet die vaststelling, maar is zich er van bewust dat gezien het tijdsverloop de betrokkenen misschien niet meer weten dat ze gecontacteerd werden mbt de ingetrokken volmachten.

Na onderzoek concludeerde de commissie in haar vergadering van oktober 2017 :

- dat de directie de vragen van de ex-bewoners van paviljoen F tot heden nog niet heeft beantwoord, niettegenstaande de zorgverleners het erover eens zijn dat de beantwoording cruciaal is in de verwerking van het trauma dat ze opliepen bij de brand;
- daardoor voelen de geïnterneerden zich niet erkend en nog minder ernstig genomen als slachtoffer en als mens;
- er is onvoldoende actieve psychologische nazorg voor de geïnterneerden;
- de hulp voor de geïnterneerden om hun rechten als slachtoffer waar te maken, zowel voor morele als materiële schade, is de facto onbestaande; integendeel heeft de actie van de directie (afnemen van de volmachten zonder verdere opvolging van de wens van de geïnterneerden om zich burgerlijke partij te stellen) in de praktijk tot gevolg gehad dat tot heden de vraag van de geïnterneerden om klaarheid te scheppen over de verantwoordelijkheden mbt hun niet-onmiddellijke bevrijding uit het brandende paviljoen, niet beantwoord is.

De commissie wenst verder te benadrukken dat in de nasleep van de opstand de gedetineerden gedurende lange tijd niet op normale wijze bezoek konden ontvangen, dat de mogelijkheden tot ontspanning, wandelingen en dergelijke gedurende lange tijd ernstig ingeperkt werden.

IV MEDISCHE VERZORGING

(1)

De commissie van toezicht ontving het voorbije jaar dermate veel klachten, vanuit nagenoeg elk paviljoen, over één welbepaalde arts die werkzaam is in de gevangenis, dat ze besliste de Orde van Geneesheren te contacteren om een (neutraal) onderzoek te bekomen nu de commissie zichzelf niet geschikt acht om dergelijk onderzoek te voeren.

De klachten gaan zowel over de beweerd slechte kwaliteit van de verzorging als over de wijze waarop de gedetineerden zouden worden bejegend (brut, ongeïnteresseerd, soms racistisch, vaak ruikend naar alcohol, ...).

Het onderzoek bij de Orde van Geneesheren is lopend.

(2)

Zoals reeds vermeld in de vorige jaarverslagen mengt de CVT zich uiteraard niet in zuiver medische discussies, maar licht de gedetineerden systematisch in van hun recht om een eigen arts te consulteren (Art.96 ev KB 21.05.1965).

Zoals vermeld in het jaarverslag 2015 en herhaald in het jaarverslag 2016 kan dit recht dode letter blijven wanneer de gedetineerde niet over de nodige fondsen beschikt om zelf een eigen arts te betalen.

(volgt citaat uit jaarverslag 2015)

"Naar aanleiding van een klacht van een gedetineerde, antwoordde deze mbt zijn recht om een eigen arts te consulteren, dat hij daarvoor niet de financiële middelen heeft.

In het kader daarvan onderzocht de commissie of er voor consultaties of medische verzorging buiten de gevangenis, tussenkomst van het ziekenfonds is, want naar mening van de CVT : *'Indien dat niet het geval zou zijn, moet vastgesteld worden dat dit het recht van gedetineerden, die sowieso financieel vaak zwak staan, om dezelfde medische verzorging te genieten als vrije burgers, niet is gewaarborgd.'*

Het onderzoek wees uit dat enkel een gedetineerde die verlof heeft, aanspraak zou kunnen maken op tussenkomst van het ziekenfonds/riziv. Voor consultaties en verzorging tijdens het gevangenisverblijf, inclusief wanneer de gedetineerde een uitgangspersmissie heeft (bijvoorbeeld om zich door een eigen arts te laten onderzoeken), is er geen tussenkomst voorzien.

Voor de goede orde het antwoord van RIZIV op de vraag van de CVT om inlichtingen :

'In antwoord op uw vraag, kunnen we aangeven dat een gedetineerde ingeschreven kan blijven bij een ziekenfonds, maar dat hij voor de gezondheidszorg tijdens zijn detentie in principe financieel ten laste is van de FOD Justitie, met als gevolg dat hij tijdens deze periode niet kan genieten van de prestaties van de verplichte ziekteverzekering.

Artikel 136, § 2 van de wet betreffende de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 geeft immers aan dat "De bij deze gecoördineerde wet bepaalde prestaties worden geweigerd indien voor de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden, krachtens een andere Belgische wetgeving, een vreemde wetgeving of in het gemeen recht werkelijke schadeloosstelling is verleend."

Artikel 5 van de verordening van 28 juli 2003 tot uitvoering van artikel 22, 11° van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, die een toepassing is van het voormelde artikel 136, § 2, precificeert voor gedetineerden dat: "De in de wet bepaalde geneeskundige verstrekkingen worden geweigerd zolang de rechthebbende in een gevangenis is opgesloten (...).

Deze weigering geldt niet voor geneeskundige verstrekkingen tijdens de periode gedurende welke de rechthebbende zich ten gevolge van een beslissing van de bevoegde overheid buiten de gevangenis (...) bevindt onder toepassing van de maatregel van penitentiair verlof

of elektronisch toezicht zoals respectievelijk bedoeld in de artikelen 6 en 22 van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten.”

Enkel in de volgende gevallen kunnen gedetineerden aanspraak maken op de prestaties van de verplichte ziekteverzekering, op voorwaarde dat ze in orde zijn met hun verzekeraar:

- gedurende de duur van het penitentiair verlof*
- gedurende de onderbreking van de strafuitvoering*
- tijdens de duur van het elektronisch toezicht*
- in geval van voorlopige invrijheidstelling*
- in geval van voorlopige invrijheidstelling om medische redenen*
- in geval van voorwaardelijke invrijheidstelling*

Bij een uitgangsvergunning loopt de uitvoering van de vrijheidsstraf voort, met als gevolg dat de veroordeelde voor zijn geneeskundige verzorging ten laste is van de FOD Justitie, en geen recht heeft op de prestaties van de verplichte ziekteverzekering.'

De CVT vraag de aandacht van de minister en de CTR voor dit bijzondere probleem voor de onvermogen gedetineerde.

"

(einde citaat uit jaarverslag 2015).

(3)

Daarbij aansluitend moet opgemerkt worden dat er de facto 1 huisarts de medische verzorging waarneemt (de andere huisartsen zijn enkel vervangers bij afwezigheid van de vaste huisarts).

Gezien de gedetineerden in de gevangenis dus hun eigen arts niet kunnen kiezen (tenzij ze een eigen arts kunnen betalen en deze bereid wordt gevonden om zich te verplaatsen naar Merksplas), is het ontzettend belangrijk dat de werkende arts gecontroleerd wordt op de kwaliteit van zijn werk, en dat de klachten van de gedetineerden ernstig worden genomen. Ze zijn immers nagenoeg weerloos.

V GEINTERNEERDEN

De commissie verwijst naar de vorige jaarverslagen.

Ondertussen is het FPC Antwerpen geopend. Die bijkomende capaciteit is evenwel onvoldoende. Nog steeds verblijven er geïnterneerden in de gevangenis (paviljoenen C, E en De Haven).

Met uitzondering van De Haven is er onvoldoende zorg voor de geïnterneerden.

In de praktijk is er nagenoeg geen onderscheid te zien in de leefsituatie van gestraften en van geïnterneerden. De leefomgeving is quasi identiek.

Het is nog steeds stuitend dat geïnterneerden, die bejegend zouden moeten worden als zieken die in de eerste plaats verzorging nodig hebben, in feite nog steeds gezien worden als een gevaar en dat de aandacht vooral naar dat aspect gaat en niet naar een bejegening van deze zieken als mens.

De leefomgeving van deze zieke mensen, namelijk compleet verouderde en in grote mate verloederde gebouwen, werkt ongetwijfeld contraproductief. Zoals hoger reeds gezegd is de vervallen toestand van de accommodatie ronduit deprimerend.

VI KAFKA IN DE GEVANGENIS : GEVOELENS VAN MACHTELOOSHEID

De commissie registreert met de regelmaat van een klok frustraties bij gedetineerden die het gevolg zijn van onnadenkende, gemakzuchtige bureaucratie. Hieronder volgen louter ter illustratie enkele voorbeelden.

(1)

In een vierpersonen-cel werd een verboden substantie gevonden.

Gezien niet kon uitgemaakt worden welke gedetineerde de substantie had binnengesmokkeld, kregen de vier gedetineerden een sanctie.

Het vermoeden van onschuld wordt in dergelijke situaties vaak niet geëerbiedigd.

De directie staat er onvoldoende bij stil hoe frustrerend de sanctie is voor een onschuldige.

(2)

Advocaten signaleren dat ze in dergelijke tuchtprocedures regelmatig de verschillende 'beklaagden' in de tuchtprocedures één na één moeten bijstaan, ondanks de tegenstrijdigheid van belangen.

(3)

Bij een betwisting tussen een gedetineerde en een personeelslid zal de directie in principe steeds geloof hechten aan de versie van het personeelslid, zelfs wanneer er tegenstrijdige belangen zijn en het personeelslid als persoonlijk betrokken moet beschouwd worden.

Camerabeelden worden niet opgeslagen of bewaard.

Gedetineerden voelen zich vaak uitermate gefrustreerd omdat ze steeds aan het kortste eind trekken.

(4)

De commissie ontvangt regelmatig klachten over lange wachttijden om de PSD (psycho-sociale dienst) te kunnen spreken.

Een grote bron van frustratie is de veel voorkomende afwezigheid van timing : wie een aanvraag indient krijgt vaak eenvoudig geen antwoord wanneer hij zal gezien worden door de PSD.

De afwezigheid van timing werkt frustrerend.

(5)

De toepassing van huishoudelijke regels verschilt regelmatig van paviljoen tot paviljoen.

Een gedetineerde had op een paviljoen twee paar schoenen en twee paar slippers.

Bij verhuis naar een ander paviljoen moest hij plots een paar schoenen en een paar slippers afgeven, omdat een gedetineerde van elk slechts één paar in bezit zou mogen hebben.

Dergelijke wisselende invulling of toepassing van reglementen geeft de gedetineerde een verlamdend gevoel van willekeur.

(6)

Een gedetineerde kreeg 13 maanden lang bezoek van zijn vrouw en jongste dochter (die de naam van de moeder draagt).

Plots krijgt de vrouw - zonder enige voorgaande verwittiging - te horen bij het onthaal dat ze niet met de peuter naar binnen mag, want die peuter draagt niet de naam van de vader en er is geen bewijs dat de peuter de dochter is van de gedetineerde.

De gedetineerde begrijpt wel dat bezoek aan bepaalde regels is onderworpen maar de wijze waarop eerst geen bewijs van band werd gevraagd en dan na 13 maanden plots wèl bewijs wordt geëist, wekt de indruk de speelbal te zijn van willekeur.

(7)

In strijd met het reglement dragen cipiers zeer vaak hun identificatiebadge niet.

Een gedetineerde die een klacht wil doorgeven mbt een cipier kan daardoor de cipier eenvoudig onvoldoende identificeren. Regelmatig ontving de commissie hierover klachten. Het antwoord van een cipier op een mondelinge vraag van een commissielid : 'Als een gedetineerde wil weten wie ik ben, moet hij het maar vragen !'.

Bij herhaling signaleerde de commissie het probleem, maar klaarblijkelijk heeft de directie onvoldoende gezag om de toestand blijvend te verbeteren. De instructies van directie worden vaak genegeerd.

Een gedetineerde die zijn badge niet bij zich heeft, wordt gestraft. Een penitentiare beamte die dezelfde fout begaat, wordt niet gestraft. Een vorige directeur bevestigde die situatie volmondig en voegde eraan toe dat het omwille van de macht van de vakbond onbegonnen werk is om op te treden. De actuele directeur bevestigde andermaal het gebrek aan slagkracht.

De toestand geeft de gedetineerden een ernstig gevoel van onwaarde.

(8)

Een gedetineerde die een aangetekende brief heeft verzonden, mag het bewijs van aangetekende verzending niet zelf bewaren. Het bewijs wordt bewaard op de griffie. De gedetineerde blijft in de onzekerheid of zijn bewijs niet verloren zal gaan.

(9)

Een gedetineerde vraagt om zijn stiefkinderen op bezoek te mogen ontvangen.

Nadat hij de nodige documenten (o.m. motiveringsbrief van stiefkinderen zelf) heeft bezorgd, krijgt hij bericht van de kwartieroverste dat de aanvraag is goedgekeurd.

Het document waarin de goedkeuring staat, moet hij aftekenen voor kennisname, waarna dit document door de cipier wordt meegenomen, zonder een afschrift of enig bewijs voor betrokkene zelf.

Dergelijke situatie waarin de overheid bewijs bij zich houdt, terwijl de gedetineerde achterblijft zonder enig bewijsstuk, is symptomatisch (gelijkaardige situatie : plaatsbeschrijving bij intrede in gevangenis ? de administratie houdt het bewijs onder zich; de gedetineerde beschikt over geen enkel bewijs).

Op de dag van het bezoek mogen de stiefkinderen niet binnen : er ontbreekt een 'bewijs van hoedanigheid'.

Op de vraag waarom men hem dit niet eerder meldde, volgt als antwoord dat hij zelf moet zorgen dat hij de reglementen kent.

Wanneer hij zegt dat het bezoek al was goedgekeurd, wordt meegedeeld dat het document niet gevonden wordt.

Onnodig te zeggen hoeveel frustratie die toestand opwekt, zowel bij de betrokkene zelf als bij zijn partner en haar kinderen.

Dit voorbeeld van gevoelens van onmacht beschrijft een situatie die zich recent (in 2018) voordeed.

(10)

Een gedetineerde had een ernstig conflict met enkele penitentiaire beambten.

Als voorbereiding op een eventuele procedure (na zijn invrijheidsstelling) had hij in een schrift namen van beambten- getuigen en andere gegevens genoteerd, bij wijze van geheugensteun.

De nota's werden in beslag genomen op bevel van de directie.

De directie kondigde aan dat bij vrijlating van de betrokken gedetineerde de directie zou nagaan of het mogelijk was om de in beslag genomen nota's niet terug te geven.

De commissie is van oordeel dat dergelijke behandeling blijk geeft van een gebrek aan neutraliteit en het recht van de gedetineerde om desgevallend verhaal te halen bij een rechtbank, volledig miskent. De gedetineerde voelde zich monddood gemaakt en machteloos.

